

Sygn. akt VI ACa 1711/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA – Małgorzata Kuracka

Sędzia SA – Ewa Zalewska

Sędzia SO del. – Joanna Zielińska (spr.)

Protokolant: – sekr. sądowy Beata Pelikańska

po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 2013 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w W.

przeciwko J. G. i B. G.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 24 września 2012 r.

sygn. akt III C 1151/11

I. oddala apelację;

II. zasądza solidarnie od J. G. i B. G. na rzecz Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z siedzibą w W. kwotę 7 200 /siedem tysięcy dwieście/ złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI Aca 1711/12

UZASADNIENIE

Powód Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w W. pozwem z dnia 5 lipca 2011 r. wniosła o zasądzenie na swoją rzecz solidarnie od J. G. i B. G. kwoty 357 463,15 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 października 2010 roku do dnia zapłaty.

Nakazem zapłaty z dnia 17 sierpnia 2011 roku, sygn. akt III Nc 178/11 Sąd Okręgowy w Warszawie nakazał pozwanym J. G. i B. G., aby zapłacili solidarnie Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w W. kwotę 357 463,15 zł oraz kwotę 11 669 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Zarzuty od powyższego nakazu zapłaty złożyli pozwani J. G. i B. G., którzy wniesli o uchylenie nakazu zapłaty i oddalenie powództwa a także zasądzenie od powódki na rzecz pozwanych kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 24 września 2012 r. w sprawie sygn. akt III C 1151/11 Sąd Okręgowy utrzymał w mocy w całości nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

J. G. wystąpił do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w W. /dalej: Agencja/ z wnioskiem o przyznanie pomocy finansowej z funduszy Unii Europejskiej i funduszy krajowych w ramach Programu (...), „Różnicowanie działalności gospodarczej na obszarach wiejskich”. W tym celu złożył wniosek, a także przedłożył plan przedsięwzięcia, z którego wynikało, że średni stan zatrudnienia w przedsiębiorstwie J. G. za okres 6 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku wynosi 12 etatów, zaś planowany stan zatrudnienia, z uwzględnieniem planowanej liczby miejsc pracy utworzonych w wyniku realizacji przedsięwzięcia będzie wynosić 18 etatów. Przyrost stanu zatrudnienia miał wynosić 6 etatów.

W dniu 17 kwietnia 2004 roku Agencja zawarła z J. G., jako Beneficjentem, umowę nr (...) o udzieleniu pomocy finansowej. Przedmiotem umowy była realizacja przedsięwzięcia polegającego na zakupie środków transportu do międzynarodowego przewozu rzeczy.

W § 3 przedmiotowej umowy strony postanowiły, że Agencja udzieli, na warunkach określonych w umowie, J. G. pomocy w wysokości

210 000 zł, jednak nie więcej niż 39,19% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia, wynoszących 535 800 zł.

Beneficjent zobowiązał się między innymi do utworzenia w wyniku realizacji przedsięwzięcia, nie później niż w dniu zakończenia realizacji całości przedsięwzięcia i utrzymania przez okres minimum jednego roku od dnia dokonania ostatniej płatności, nie mniej niż 6 nowych miejsc pracy - § 6 ust. 1 lit. o umowy.

W § 9 zastrzeżono, że Agencja może zobowiązać Beneficjenta do zwrotu pomocy w całości, między innymi w przypadku nie utworzenia w wyniku realizacji przedsięwzięcia lub nie utrzymania przez okres minimum jednego roku od dnia dokonania ostatniej płatności nowych miejsc pracy w ilości i na warunkach określonych w umowie, chyba że nie utrzymanie miejsc pracy wynika z okoliczności, za które Beneficjent nie ponosi odpowiedzialności.

Z § 10 umowy wynika, że w przypadku wystąpienia jednego z przypadków określonych w § 9, Agencja ma prawo wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym i wezwać Beneficjenta do zwrotu kwoty wypłaconej pomocy wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczonymi od dnia przekazania przez Agencję pomocy na rzecz Beneficjenta, w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania do zapłaty. B. G. wyraziła zgodę na zawarcie przez J. G. powyższej umowy.

Tytułem zabezpieczenia spłat zobowiązań wynikających z opisanej powyżej umowy J. G. złożył do Agencji weksel gwarancyjny „in blanco” bez protestu. B. G. została poręczycielem wekslowym, składając podpis na odwrotnej stronie weksła, a także składając czytelny z imienia i nazwiska podpis pod treścią deklaracji wekslowej.

W dniu 23 grudnia 2004 roku Agencja dokonała przelewu na rzecz Beneficjenta kwoty 210 000 zł.

J. G. dokonał zakupu środków transportu określonych w umowie.

Od dnia 23 grudnia 2004 roku, czyli od dnia dokonania płatności przez Agencję, zatrudnienie w przedsiębiorstwie J. G. wahało się pomiędzy 12,25 a 9,00 etatów, przy czym w styczniu 2005 roku zatrudnienie było niższe niż przed dniem złożenia wniosku o pomoc, zaś średnia zatrudnienia w okresie 23 grudnia 2004 roku – 23 grudnia 2005 roku wynosiła 10,17 miejsc pracy w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy.

Przeprowadzona przez Agencję w przedsiębiorstwie J. G. kontrola stanu zatrudniania wskazała na niespełnienie przez Beneficjenta warunku określonego w § 6 ust. 1 lit. o umowy.

Agencja wezwała J. G. i B. G. do zwrotu kwoty udzielonej pomocy powiększonej o odsetki liczone jak dla zaległości podatkowych, a wobec bezskutecznego upływu terminu płatności należności wynikających z umowy, w dniu 26

października 2010 roku wypełniła weksel gwarancyjny na kwotę 357 463,15 zł, a następnie przedstawiła weksel do zapłaty J. G. i B. G. jako poręczycielce wekslowej.

Dokonując oceny roszczenia powoda Sąd Okręgowy stwierdził, iż pozwany nie wywiązał się z zobowiązania zawartego w § 6 ust. 1 lit. o umowy o przyznanie pomocy. Dokonując z kolei wykładni tego postanowienia umowy Sąd Okręgowy ustalił, iż obowiązek Beneficjenta polegał na faktycznym zatrudnieniu 6 osób ponad osoby zatrudnione na dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy, nie zaś jak to utrzymywał pozwany, na pozostającym bez związku z zatrudnieniem, utworzeniu i utrzymaniu nowych miejsc pracy.

Wykładni powyższego postanowienia umowy prezentowanej przez pozwanego, w opinii Sądu Okręgowego, przeczy cel i założenia przyświecające instytucji wsparcia udzielanego w ramach programu (...), gdyż z samego przedmiotu umowy wynika, że została ona zawarta w ramach poprawy warunków prowadzenia działalności gospodarczej i tworzenia miejsc pracy, w ramach schematu „tworzenie miejsc pracy na obszarach wiejskich”. Intencją wdrażania programów pomocowych jest tworzenie rzeczywistych miejsc pracy.

Sąd Okręgowy wskazał też, że w Instrukcji wypełnienia planu przedsięwzięcia oraz w Instrukcji wypełnienia wniosku o pomoc finansową bardzo szczegółowo opisano procedurę wyliczenia przyrostu zatrudnienia, wskazując między innymi, że bezwzględna różnica między planowanym a obecnym stanem będzie stanowiła przyrost stanu zatrudnienia. Także z planu przedsięwzięcia dla ubiegających się o pomoc z programu (...), sekcja D zatrudnienie, wynika jednoznacznie, że planowany przyrost zatrudnienia w wyniku przedsięwzięcia wynosi 6 osób. W dokumencie tym określono formę zatrudnienia i wymiar czasu pracy zaakceptowany przez pozwanego J. G.. Z powyższych dokumentów jednoznacznie wynika, że jedno nowe miejsce pracy jest równoznaczne ze stworzeniem faktycznego etatu pracy.

Zdaniem Sadu I instancji, pozwany nie wywiązał się z warunków umowy, gdyż nie zatrudniał faktycznie 6 nowych pracowników przez okres wskazany w umowie, a także nie wykazał, że nie ponosi winy za niespełnienie powyższego warunku umowy. Sąd Okręgowy przywołując wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2008 r., II CSK 360/08, LEX nr 584726, wskazał, iż podnosząc zarzuty ze stosunku podstawowego, pozwany powinien był poprzeć je stosownymi dowodami, co w przedmiotowym procesie nie miało miejsca.

Sąd Okręgowy nie podzielił też zarzutu, iż roszczenie jest przedwczesne wskazując, iż Agencja wobec wyników kontroli, powołując się na § 10 ust. 1, określający przesłanki wypowiedzenia umowy w zw. z § 9 lit. I, określającym warunki odnośnie stanu zatrudnienia, była uprawniona do wezwania pozwanego do zwrotu kwoty otrzymanej pomocy powiększonej o odsetki obliczone jak dla zaległości podatkowych.

Sąd I instancji w związku ze złożeniem ważnego i prawnie skutecznego poręczenia wekslowego przez pozwaną, a następnie wypełnieniem weksla zgodnie z warunkami określonymi w deklaracji wekslowej podpisanej przez pozwanego jako wystawcę weksla i B. G. poręczycielkę, uznał roszczenie oparte na wekslu za zasadne i wyrokiem z dnia z dnia 24 września 2012 roku utrzymał w mocy nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym w dniu 17 sierpnia 2011 roku w całości.

Od powyższego orzeczenia apelację wnieśli pozwani zaskarżając go w całości i zarzucając błąd w ustalenia faktycznych polegający na przyjęciu niezgodnie z materiałem dowodowym, iż powódka udowodniła podstawę faktyczną swojego roszczenia, a także na dokonaniu wadliwej interpretacji zapisów umowy z dnia 17 kwietnia 2004 roku oraz wskazali na naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegające na „całkowitym uznaniu dowodu z zeznań świadka A. M.”, a pominięciu i uznaniu za niewiarygodne dowodu z przesłuchania pozwanego J. G. oraz art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niewskazanie w uzasadnieniu wyroku przyczyn, dla których Sąd I instancji odmówił wiarygodności zeznaniom J. G..

Przy tak określonych zarzutach pozwani wnieśli o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uchylene w całości nakazu zapłaty wydanego w dniu 17 sierpnia 2011 r. w sprawie sygn. akt III Nc 178/11 i oddalenia powództwa oraz zasądzenie

od powódki na rzecz pozwanych kosztów procesu ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji przy uwzględnieniu kosztów dotychczasowego postępowania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Zaskarżony wyrok odpowiada prawu, a Sąd Okręgowy dokonując analizy zgłoszonego roszczenia z uwzględnieniem zgromadzonych w sprawie dowodów, prawidłowo ustalił stan faktyczny i dokonał prawidłowej subsumpcji tak ustalonego stanu faktycznego pod znajdujące w sprawie normy prawne.

Wbrew zarzutom zawartym w apelacji dotyczącym wadliwej interpretacji zapisów umowy z dnia 17 kwietnia 2004 r., Sąd Okręgowy zasadnie uznał, iż roszczenie Agencji oparte na wekslu jest wymagalne. W ocenie Sądu Apelacyjnego sam fakt braku wypowiedzenia umowy nie jest podstawą do uwzględnienia zarzutu pozwanych o wypełnieniu weksla niezgodnie z deklaracją wekslową. Treść § 9 i § 10 zawartej pomiędzy stronami umowy i deklaracja wekslowa upoważniały bowiem Agencję do wypełnienia weksla w każdym czasie, jeżeli tylko pozwany nie wypełnił zobowiązań wynikających z zawartej umowy. Dlatego też, zdaniem Sądu Apelacyjnego, bez znaczenia pozostaje brak uprzedniego wypowiedzenia umowy, tym bardziej, że zastrzeżony został w umowie pięcioletni okres na przeprowadzenie kontroli, co do prawidłowości wykorzystania przekazanych środków finansowych.

Nie jest zasadny także zarzut niewłaściwej wykładni § 6 ust. 1 lit. o umowy poprzez nieprzyjęcie jego znaczenia wynikającego z interpretacji literalnej. Sąd Okręgowy prawidłowo zastosował w sprawie art. 65 k.c. W uchwale składu siedmiu sędziów /sygn. III CZP 66/95/ z dnia 29 czerwca 1995 r. Sąd Najwyższy wskazał na tzw. kombinowaną metodę wykładni. Pierwszeństwo ma to znaczenie oświadczenia woli składanego innej osobie, które rzeczywiście nadały mu obie strony w chwili jego złożenia /subiektywny wzorzec wykładni/. Podstawą tego pierwszeństwa jest zawarty w art. 65 § 2 k.c. nakaz badania raczej jaki był zgodny zamiar stron umowy, aniżeli opierania się na dosłownym brzmieniu umowy. Tym samym to jak strony rozumiały składane oświadczenie woli można wykazać zarówno za pomocą dowodów takich jak przesłuchanie stron jaki i innych środków dowodowych. Dowody zgłaszane w tym wypadku nie są bowiem skierowane przeciwko osnowie lub ponad osnowę dokumentu, a jedynie służą jej ustaleniu w drodze wykładni /tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 lipca 1975 r. III CRN 160/75, OSPiKA 1977, nr 1, poz. 6/.

Zatem Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy oparł się na treści takich dokumentów jak Instrukcja wypełnienia planu przedsięwzięcia oraz Instrukcja wypełnienia wniosku o pomoc finansową i na podstawie opisanych w nich procedur wyliczenia przyrostu zatrudnienia, słusznie przyjął, że przyrost stanu zatrudnienia stanowi bezwzględna różnica między planowanym a obecnym jego stanem, a obowiązkiem pozwanego J. G. wynikającym z § 6 lit. o umowy zawartej z powodową Agencją w dniu 17 kwietnia 2004 r. o udzieleniu pomocy finansowej było faktyczne zatrudnienie osób na 6 dodatkowych etatach. Prezentowaną wykładnię § 6 lit. o umowy dokonaną przez Sąd I instancji, Sąd Apelacyjny w pełni podziela. Z art. 65 § 2 k.c. wynika nakaz kierowania się przy wykładni umowy jej celem. Chodzi tu nie tylko o cel uwzględniony przez obie strony, ale i cel zamierzony przez jedną stronę, który jest wiadomy drugiej.

Sąd Okręgowy słusznie również przyjął, iż pozwany J. G. nie spełnił zobowiązania wynikającego z § 6 lit. o umowy zawartej z powodową Agencją w dniu 17 kwietnia 2004 r. o udzieleniu pomocy finansowej, gdyż jak wynika z materiału dowodowego zebranego na gruncie niniejszej sprawy, pozwany nigdy nie osiągnął przyrostu 6 etatów i w konsekwencji nie osiągnął stanu zatrudnienia w liczbie 18 etatów. Poczynione ustalenia faktyczne Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne. Zostały one wyczerpująco i logicznie uzasadnione. W tym zakresie zeznania pozwanego pozostają w odosobnieniu na tle zgromadzonych w sprawie dowodów, w tym dowodu w postaci planu przedsięwzięcia z uwagi na wskazanie w nim, iż uzyskanie dofinansowania z programu (...) umożliwi uruchomienie i dalszy rozwój działalności oraz spowoduje powstanie 6 nowych miejsc pracy.

Przechodząc do analizy zarzutów naruszenia przepisów prawa procesowego w pierwszej kolejności stwierdzić należy, iż uzasadnienie zaskarżonego wyroku w pełni odpowiada regułom wynikającym z art. 328 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy

wskazując te dowody, na których się oparł umotywował powody nadania im waloru wiarygodności. W opinii Sądu Apelacyjnego, nie naruszył przy tym art. 233 k.p.c. Przytaczając zeznania świadka A. M.

/vide str. 3 uzasadnienia/ Sąd Okręgowy wskazał dlaczego dał im wiarę przywołując dokumenty złożone do akt sprawy i wskazał te, z którymi zeznania świadka wzajemnie się potwierdzają. Stąd też ocena dokonana przez Sąd Okręgowy zarówno tego dowodu jak i pozostałych, w tym dokumentów w postaci planu przedsięwzięcia, umowy i instrukcji, w oparciu, o które pozwany składał wniosek o przyznanie pomocy, jest prawidłowa. Tym samym w sposób uprawniony, z uwagi na wynik postępowania dowodowego, Sąd odmówił wiary zeznaniom pozwanego w zakresie twierdzeń o prowadzonej rekrutacji i miejscach składanych oświadczeń o wolnych stanowiskach pracy, jako nie znajdującym potwierdzenia w zebranych materiale dowodowym.

W tej sytuacji zarzuty naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. jak i 233 k.p.c. nie zasługują na uwzględnienie. Należy też zauważyć, iż pozwani podnosząc zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 233 k.p.c. w istocie zaprezentowali własną ocenę dowodów nie wskazując w jaki sposób Sąd przekroczył granice swobodnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Z przedstawionych względów, na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd apelację oddalił orzekając jak w pkt I wyroku.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. i § 6 pkt 7 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu / Dz. U. 2002 r., Nr 163, poz. 1349 z późn. zm./.